

Verslag van de vergadering van de projectcommissie Omgevingsplan van 21 april 2004

Aanwezig zijn:

De heren A.H.R. Leijten (voorzitter), C.J.M. Goossens (PvdA), W.R. Ruifrok (PvdA), R.T. van der Avoort (VVD), J.N.J. Appelman (CDA), R.J. Siepel (ChristenUnie), C. Meijer (GroenLinks), P.H. Walraven (SP) en M. Bogerd (SGP) en de heer E. v.d. Knijff (secretaris/projectleider OP II) en mevrouw K.E. Kloetstra (griffie medewerker)

Ook aanwezig zijn:

Leden van Gedeputeerde Staten: de heer A.L. Greiner

Ambtelijke organisatie: mevrouw S. v.d. Vegt (projectsecretaris OP II) en de heren R. Wilms (MPV) en W. van Woerkom (SPV)

Afwezig zijn:

Dames A.E. Blik-de Jong (VVD) en A. Doesburg (griffier) en de heren M. Stuiver (PvdA), P. Zijlstra (CDA), E. Schaap (GroenLinks), H. Nijenhuis (D66) en J. Jongsma (LPF)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt conform vastgesteld.

3. Verslag van de vergadering d.d. 24 maart 2004

Schriftelijke tekstwijzigingen ontvangen van de VVD:

- pagina 3, agendapunt 7. Evaluaties Omgevingsplan en richtinggevende uitspraken/Annotaties bij de Ontwikkelingsvisie 2030, voor laatste zin toevoegen: Zij vindt het Omgevingsplan, een plan op hoofdlijnen, dus ook de sociale infrastructuur dient op hoofdlijnen te worden gezien.
- pagina 4, idem, na beantwoording gedeputeerden, toevoegen als eerste zin: zegt in reactie op de gedeputeerde, dat er nog genoeg witte vlekken zijn in de sociale infrastructuur en.

Het verslag wordt met inachtneming van bovenstaande wijziging vastgesteld.

4. Mededelingen

- Bericht van verhindering ontvangen van: de dames A.E. Blik-de Jong (VVD) en A. Doesburg (griffier) en de heren P. Zijlstra (CDA), H. Nijenhuis (D66), E. Schaap (GroenLinks) en J. Jongsma (LPF).
- Ter vergadering wordt een memo d.d. 21 april 2004 van de fractie van D66 uitgedeeld als bijdrage aan de discussie en notulen op agendapunt 5 Discussie Omgevingsbalans Flevoland.
- Een planningschema voor vergaderingen na het zomerreces wordt zo spoedig mogelijk gemaakt en verspreid onder de leden van de projectcommissie.
- Onderstaand volgen enige aanpassingen in het vergaderschema, een en ander conform presidiumbesluit van 6 april 2004, te weten:
 - Commissievergaderingen van 13 mei 2004 Algemene Beschouwingen;
 - om 09.30 – 12.30 uur: commissies Samenleving en Ruimte
 - om 12.30 – 14.00 uur: lunch
 - om 14.00 – 17.00 uur: commissies Bestuur en Werk

om 17.00 – 19.30 uur: (warme maaltijd / fractie overleg etc.)

om 19.30 uur: reguliere statenvergadering

- De commissievergaderingen van 27 mei 2004 vinden plaats op de middag en avond en wel als volgt:
 - Om 17.00 uur commissie Bestuur
 - Om 17.30 uur commissie Samenleving
 - Om 19.30 uur commissie Ruimte
 - Om 19.30 uur commissie Werk
- Op 17 juni 2004 begint de commissie Werk om 15.30 uur.
- De PS vergadering van 10 juni 2004 is vanwege Europese verkiezingen op genoemde datum verplaatst naar 17 juni 2004

De mededelingen worden voor kennisgeving aangenomen.

5. Discussie Omgevingsbalans Flevoland

Gedeputeerde Greiner merkt inleidend op, dat GS nog geen standpunt hebben ingenomen over dit onderwerp en zij met de leden van de projectcommissie open willen discussiëren over deze methode en benieuwd zijn naar de opvatting van de commissie. Daarbij geeft hij nog aan, dat in het verleden op allerlei manieren gesproken is over integrale benadering, maar dat hiervoor nog geen goede instrumenten waren. De Omgevingsbalans Flevoland zou zo'n instrument kunnen zijn.

De heren R. Wilms (MPV) en W. van Woerkom (SPV) houden de presentatie over de methode Omgevingsbalans en delen mee, dat het gaat om een pilotstudie en de resultaten dienen als toets of met deze methode verder gewerkt gaat worden. Zij refereren aan het voor de ambtelijke organisatie 'broodje serieus' over dit onderwerp en geven de daaruit gekomen bevindingen weer als voorbeeld voor de commissie om een dergelijk traject zelf ook uit te voeren.

Verschillende fracties stellen vragen tussendoor, zoals:

- waartoe dient de methodiek
- kan het gezien worden als communicatiemiddel
- als de taart ~~punt~~ verdeeld is in drie evenredige punten, wordt dan bedoeld dat de balans in evenwicht is
- kan de balans na twee/drie jaar gebruikt worden voor de stand van zaken op dat moment
- kunnen de effecten bij de stand van zaken anders ingeschat zijn gezien de indicatoren en het voortschrijdende inzicht
- wat is de relatie tussen deze methode en de verschillende methodes die besproken zijn voor het Omgevingsplan
- kunnen de haalbare ambitieniveaus in kaart gebracht worden.

Op de gestelde vragen wordt door de twee presentatoren als volgt geantwoord:

Waarvoor dient de methodiek?

De methodiek dient om in een vroeg stadium en in een breed verband te discussiëren. Het geeft de context aan, waarin je je kunt begeven en dient als instrument. Voor het monitoren van beleidsevaluaties is de Omgevingsbalans niet zo geschikt.

Kan het gezien worden als communicatiemiddel?

Het kan ook mede gezien worden als communicatiemiddel, maar is niet het eigenlijke doel.

Als de taart verdeeld is in drie evenredige punten, wordt dan bedoeld dat de balans in evenwicht is?

Als de taart verdeeld is in drie evenredige punten betekent het, dat er aan de drie eisen een even groot gewicht wordt toegekend. In de driehoek worden de drie kapitalen weergegeven. Er is sprake van een duurzame situatie wanneer groei van het ene kapitaal niet ten koste gaat van een van de andere kapitalen.

Kan de balans na twee/drie jaar gebruikt worden voor de stand van zaken op dat moment?

De Omgevingsbalans kan een bijdrage leveren aan een stand van zaken. De balans geeft wel een globaal beeld en heeft op dat moment dan een signaalfunctie.

Kunnen de effecten bij de stand van zaken anders ingeschat zijn gezien de indicatoren en het voortschrijdende inzicht?

Doordat de weging van de eisen ook kan verschillen, kan de vergelijkbaarheid moeilijk zijn, maar hoeft geen probleem te zijn.

Wat is de relatie tussen deze methode en de verschillende methodes die besproken zijn voor het Omgevingsplan?

Deze methode is een hulpmiddel, een methodiek om in dialoog te komen met de omgeving. Het maakt een en ander inzichtelijk, brengt een en ander in kaart en prioriteiten kunnen gesteld worden. Het is een instrument voor dialoog en besluitvorming. Het geeft een gemiddelde van een groep weer en moet niet gezien worden als 'ultieme' waarheid. Door dit instrument ontstaat meer samenhang tussen het 'nieuwe' omgevingsbeleid en andere beleidsterreinen.

Kunnen de haalbare ambitieniveaus in kaart gebracht worden?

Het ambitieniveau bestaat uit een gedeelte rijksnorm en een gedeelte eigen invulling. Door de tijd heen veranderen maatschappelijke prioriteiten, door dit instrument komt dit aan het licht en kan dit beleidsmatig vertaald worden.

De voorzitter voldoet aan het verzoek van D66 de memo van 21 april 2004 op te nemen in het verslag en maakt de kanttekening, dat deze schriftelijke inbreng opgesteld is zonder de toelichtende presentatie, waardoor een en ander wellicht niet geheel in de context van de behandeling valt. Hieronder volgt de memo van D66.

Naar de mening van D66 geeft de Omgevingsbalans geen goede input in de discussie om de volgende redenen:

- is moeilijk en arbitrair, met een schijn van objectiviteit;
- geeft abstracte, niet-transparante informatie; de bronnen worden niet vermeld en
- is belerend en niet uitvoerbaar. B.v.: Flevolandse hebben een onacceptabele lage tolerantiegraad.

Volgens de gepresenteerde systematiek moet direct worden ingegrepen. Hoe? Door wie?

- solidariteit met de hele wereld is geen hanteerbare doelstelling voor regionale politiek
- sluit niet aan bij de aanbevelingen uit de (uitstekende) evaluatie van het vigerende Omgevingsplan: gebiedsgericht werken; haalbare doelstellingen; accent op uitvoering en doorwerking; nauwer aansluiten bij de Programmabegroting

De conclusie van de fractie is om deze Omgevingsbalans niet te verspreiden richting burgers, maatschappelijk middenveld, Rijk en gemeenten. Een en ander ter voorkoming van irrelevante discussies.

PvdA merkt op, dat het aan het begin van het traject een leerzaam proces is en zou graag vooraf met de andere fracties willen discussiëren over wat nu de politieke relevantie en het toetsingskader is. Zo kan de fractie zich ook de vragen voorstellen als: wat is het kwaliteitsniveau en het ambitieniveau wat PS nastreven? Wat wordt gedaan met het eindoordeel? Hoe waarde vast en betrouwbaar zijn de uitkomsten? Wat is de bewegingsfactor ten aanzien van de criteria en participanten die in de discussie worden betrokken? De fractie wil dit dus vooraf met elkaar besproken en duidelijk ingevuld hebben, voordat met de samenleving wordt gecommuniceerd. Zij vindt de Omgevingsbalans geen bruikbare methode als het indicatief is en stelt voor, vooraf de spelregels te bepalen.

SP vindt de Omgevingsbalans een goed instrument en ziet het als een stand van zaken, dat regelmatig de revue passeert. De fractie vindt ook van groot belang de vraag: wie en wat op een bepaald moment waarop invloed heeft gehad en hoe zich dat politiek verhoudt.

GroenLinks kent het instrument Omgevingsbalans en is blij, dat de Omgevingsbalans als studie is opgepakt en nu als instrument/methode wordt voorgesteld.

ChristenUnie zoekt naar instrumenten om te kijken of de voorgestelde methode bruikbaar is in relatie tot de ambitie duurzaam Flevoland. Het formuleren van de eisen ziet de fractie als een taak van PS en vindt het noemen van indicatoren een prima zaak. PS kunnen dan meten of voldaan is aan de vooraf zelf geformuleerde eisen. De fractie loopt wel aan tegen het noemen van het gewicht, omdat elke fractie een eigen politieke waarde (verschillen) vertegenwoordigt en is benieuwd naar de totstandkoming van dat gewicht. Het gaat de fractie vooral om de controle hierop.

De voorzitter merkt op dat uit de gezamenlijke indicatoren en afwegingsfactoren een uitkomst van gezamenlijk beraad ontstaat. De fracties kunnen op basis van de indicatoren en afwegingsfactoren een eigen afweging maken. Het is een instrument voor opzetten van een concept en in die zin is het een sturingselement.

SGP spreekt de methode aan en zet vraagtekens bij het voorstel van de PvdA om vooraf een en ander te bediscussiëren.

De presentatoren merken op, dat men vraagtekens kan zetten bij het van tevoren kennen van elkaars verschillen en dergelijke. Diezelfde vragen kunnen ook aan de maatschappelijke organisaties gesteld worden. Zo ontstaat er evenwichtiger beeld, dat inzicht geeft wat men gezamenlijk belangrijk vindt en kan het dienen als hulp om met elkaar te discussiëren.

CDA vindt het een goed instrument om de dialoog met de samenleving aan te gaan voor zowel GS als PS en wanneer de fracties het hierover eens zijn, liggen er de hoofdlijnen van het Omgevingsplan.

VVD vindt het een innovatieve methode en ziet het als hulpmiddel. De fractie vindt het een goed instrument om een integraal beeld te krijgen en een goede aanzet om verder te discussiëren. Zij merkt nog op, dat toetsing zo breed mogelijk in het interactieve proces moet plaatsvinden. De Omgevingsbalans geeft een goed overzicht van bijvoorbeeld de eisen, waarin de diverse indicatoren gemeten worden, het invullen van streefwaarden en om deze en het ambitieniveau te toetsen.

PvdA stelt voor een exercitie te doen met dit instrument, zowel voor de programmabegroting qua normering en criteria als voor het Omgevingsplan om te controleren of het resulterende beeld op hoofdlijnen herkenbaar is. Dit kan toetsingscriteria opleveren om de evenwichtigheid en integraliteit te kunnen beoordelen bij vaststelling van het Omgevingsplan.

De voorzitter concludeert, dat de algemene opvatting van de projectcommissie is dat de Omgevingsbalans een bruikbaar instrument kan zijn. De suggestie ook voor de commissie een pilot op

te zetten wordt meegenomen en aan de griffie wordt gevraagd met een uitwerking van deze pilot te komen. Na het zomerreces zal een verder uitgewerkt voorstel voorgelegd worden aan de projectcommissie met uitgangspunten en rolopvatting.

6. Discussie kaderstelling naar aanleiding van public hearing d.d. 15 april 2004 en resultaten annotaties c.q. evaluaties

De voorzitter leidt het agendapunt in en verwijst ook naar het verslag van de public hearing:

- ambtelijk zijn een aantal annotaties opgesteld met betrekking tot beleidsuitspraken die in de Ontwikkelingsvisie 2030 waren opgenomen;
- een aantal beleidsuitspraken leidt niet tot annotaties.

De commissie wordt gevraagd duidelijkheid te geven of dit de juiste beleidsvoornemens zijn en of er nog aanpassingen wenselijk zijn. Tevens wordt de commissie gevraagd haar mening te geven over de daarbij behorende evaluaties en de gehouden public hearing.

Ervaringen public hearing d.d. 15 april 2004

SP heeft de public hearing als zinvol ervaren. De fractie is de tegenstelling tussen de bevoogdende provinciale overheid en de vraag naar een meer flexibele provincie opgevallen. Ook viel het verschil van inzicht op tussen de gemeente, provincie en het Rijk. Het nieuwe Omgevingsplan zou meer gericht moeten zijn op de uitvoering dan op restrictief beleid. De navolgende uitspraken vond de fractie opmerkend, te weten: geen zware industrie in Flevoland (ministerie van Economische Zaken), belangrijke plaats voor de sociale cohesie in het Omgevingsplan (gemeenten NOP en Urk) en de pas op de plaats bij sociaal maatschappelijke achterstanden (gemeente Almere).

VVD merkt naar aanleiding van de public hearing op, dat meer voorstudie nodig is bij de totstandkoming van het Omgevingsplan en meer afstemming gewenst is met bijvoorbeeld de nieuwe nota Ruimte. De fractie ziet het Omgevingsplan als een globaal plan, zonder in details te treden en vindt dat met gemeenten samen gewerkt moet worden (gemeentelijke planvisie) en met de regio's, bijvoorbeeld IOP. Uit de public hearing is de fractie opgevallen, dat het Omgevingsplan meer gericht zou moeten zijn op hoofdlijnen en dat een en ander geactualiseerd moet worden in relatie tot bijvoorbeeld de nota Ruimte, waardoor een ander Omgevingsplan ontstaat.

ChristenUnie heeft de public hearing ook als zinvol ervaren. De fractie vraagt zich af of en welke verplichting geschapen is tegenover de partijen van de public hearing.

PvdA vindt de public hearing een goede manier om met derden te communiceren en stelt voor dit in de toekomst vaker te organiseren. De fractie stelt ook voor voortaan meer tijd ter voorbereiding in te ruimen en was daarom blij met de aangeboden handvaten vanuit de organisatie voor deze hearing. Bij een volgende public hearing vraagt de fractie aandacht voor de verhouding tijd en het aantal sprekers, zodat iedere deelnemer genoeg ruimte krijgt hun verhaal te houden en om vragen te stellen. Zij merkt verder op dat deze werkwijze een cultuurverandering vraagt en voegt hieraan toe dat een public hearing bijdraagt aan de beïnvloeding van de kaderstelling. De algemene indruk van de gehouden public hearing heeft de fractie als positief ervaren. De verschillen in opvatting van de diverse organisaties viel de fractie op. Zij vindt dat met elkaar nog een keer gesproken zou moeten worden over de invloed van de provincie in het kader van bijvoorbeeld de nieuwe WRO en welke sturingsinstrumenten over komen naar de provincie in relatie tot de ambitie van de projectgroep en GS. De fractie vraagt dit in kaart te brengen om zo te kunnen beoordelen wat de (on)mogelijkheden en instrumenten zijn. Zij ervaart dit als een zoektocht van zowel GS als PS naar planvorming, waarbij de fractie denkt aan een Omgevingsplan op hoofdlijnen, dat meer uitvoeringsgericht is opgezet. De fractie vindt gebiedsgericht werken een perspectiefvolle manier om met integraliteit om te gaan. Naar aanleiding van de opmerking van de NLTO over de landruilsituatie vraagt de fractie zich af op welke manier GS hierin actief zijn (transformatie van functies en grondruil).

CDA vindt de public hearing een goed instrument en een aanvulling op de 'bewuste' rol van de commissie c.q. PS in het leerproces naar meer duale verhoudingen. De fractie heeft het element van het helder en scherp krijgen van de politieke afwegings- en keuze vraagstukken gemist en steekt op dat punt ook de hand in eigen boezem.

Gedeputeerde Greiner nuanceert de verhouding tussen de gemeente en provincie (gemeenten reageren reactief op het oude plan, toekomstgericht is van belang, welke pro actieve rol de provincie zou moeten spelen). De 'vertaling' van de nieuwe nota Ruimte zal ook in de gebiedsgerichtheid van het Omgevingsplan tot uitdrukking komen. GS hadden de indruk, dat de uitgenodigde partijen zich niet bewust waren van het feit, dat dit het moment was om daadwerkelijk een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het nieuwe Omgevingsplan en stellen voor dit een volgende keer duidelijker te communiceren. GS zullen met de NLTO doorpraten over de opmerking over de landruilsituatie.

De voorzitter concludeert, dat de commissie de public hearing een goede methode vindt om met derden te communiceren en vraagt aandacht voor de factor tijd ter voorbereiding en tijdens de hearing zelf. Met de genodigde partijen zal vooraf duidelijk gecommuniceerd worden over de rol en functie van hun inbreng.

Gedeputeerde zegt toe met een notitie te komen over de sturingsinstrumenten in relatie tot de huidige situatie en de nieuwe WRO.

De ambtelijk opgestelde annotaties en beleidsuitgangspunten SGP vindt de zeventien genoemde punten helder en duidelijk. De fractie mist nog wel de nadere uitwerking van de zorgcomponent.

CDA wil graag meer inhoud geven aan de component onderwijs door een meer initiërende en stimulerende rol van de provincie bij het ontwikkelen van onderwijskansen.

PvdA stelt voor een en ander breder te trekken, zodat de commissie bewust is van de geformuleerde beleidsdoelstellingen en de te hanteren instrumenten.

De voorzitter concludeert dat de annotaties door de projectcommissie onderschreven worden. De commissie vraagt nog eens te kijken naar de onderdelen 'zorg' en 'onderwijs' en de actualiteit van het stuk. De beleidsevaluaties worden voor kennisgeving aangenomen.

Bij de toezegging van de gedeputeerde over een notitie over sturingsinstrumenten zal de opmerking van de PvdA betrokken worden.

7. Rondvraag

VVD heeft na de public hearing een brief (gericht aan de projectcommissie) gekregen van de gemeente Zeewolde en vraagt hoe hiermee omgegaan wordt.

Voorzitter stelt voor deze brief en de brief van de gemeente Urk aan het verslag toe te voegen. De griffie wordt gevraagd hiervoor zorg te dragen.

8. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 17.20 uur en dankt de aanwezigen voor hun komst.

Vastgesteld in de vergadering van 2004,
de griffier, de voorzitter,